

1973, 251 (si bé fent-hi grosses reserves), però això, essent prefixat, ja no interessa gaire per a *Bossost* ni els altres noms en *-ost*.

Entre les altres possibilitats, resta com a més natural la interpretació de *-ost* com a mer sufix o terminació de valor imprecisat. En això estem en terreny ferm perquè els casos de NLL en *-òst* són força nombrosos a Gascunya; i no absents del domini català, on almenys tenim un nom tan important i conspicu com *Olost*. En gascó la filiació lingüística d'aquesta designació no és, però, ben clar que sigui homogènia, uniforme. *Beost*, amb *Arbéost*, han estat demostrats com a cèltics en *Btz. z. Nfg.* 206-9, 204; *Ardengost* també s'enllaça raonablement amb el cèltic (ib. 204-6, cf. 229); i els NPP antics en *-OSTIS*, *-OSTA* (veg. *Btr. z.* 15 *Nfg.* 204, n. 14) són també, almenys en part, indoeuropeus, i com a vot a favor de l'indoeuropeu o cèltic no tindria cap solidesa el nom *Bielsa/Beauce* car la seva etimologia cèltica és un postulat, repetit però insegur (veg. supra art. *Beussa*).

Tanmateix també en la terminació predominen els casos on l'enllaç ibero-basc és evident o probable: *Ansost*, 7 k. NO. de Rabastens de Bigorra, del bc. *antzi* 'cabra, boc' (cf. aci els articles *Ans*, *Anserall*); *Olost*, de OL- 'cabana' (junt amb *Olot*); *Urost*, prop de Morlaas, distr. de Pau, del bc. *ur* 'aigua'; *Gazost*, l'important agr. d'Argelès (molt documentat des del S. XIII), probablement de l'arrel pan-basca *gazi* 'salat', 'aspres': d'on infinits derivats, com *gazitu* 'salar', i els cabdals *gazno/gazto* 'formatge' i *gazur* 'xerigot' (i cf. *DECH* 30 IV, 215, n. 2 i 3); pall. i rbg. *Casós/Casós* pot anar amb la mateixa arrel; *Genost* vall de Louron, d'un (A)ien- probablement relacionat amb el bc. *aiben* 'branquilló, sarment'. En fi veg. *BtrzNfg.*, 204-209 i 251.

D'altra banda no es pot descartar del tot que *-ost* no sigui sufix sinó mot independent, formant compost amb *beltz*.

Podem deixar enlaira la decisió de si *-ost* es pot relacionar amb la terminació de certs mots bascos on alternen *-otz/-ozte*. Però rebutjo, en el seu conjunt l'etimologia de Mz.Pi. (*RFE* v), que hi voldria veure un BELS- amb el sentit de 'bassa' combinat amb el bc. *otz* 'fred'; ni fins si fos segur que hi ha NLL roncalesos en *-st*, que corresponguin a aquest adj. basc, no hi ha cap base per a aquell BELS- 'bassa' en basc, ni tampoc en ibèric en la forma BELS- amb E, que caldria ací.

Menys arbitrari fóra veure en *Bossost* el basc *osto* 'fulla'. I sobretot, altra idea suggestiva, fóra sospitar-hi un teònim aquità compost de *beltz* 'negre' amb un nom que, en les variants alternants *Ortzi/Ortz/Ost*, hom ha suposat nom vasco-aquità del Déu pagà (basant-se en les accs. meteorològiques del bc. *orri*), admetent que designés el 'déu del tro' (ieus. PERKUNO = ll. *Jovis Tonans*); la idea recolzaria en un *Iovis Velsuri* esmentat per Ciceró, *In Pisonem* 35.85, i també *Διὸς Βελσούρηω* d'una inscripció.

Però de cap manera es pot comparar la solidesa d'aquesta hipòtesi amb el gruix dels testimonis bascoïdes del sufix toponímic *-ost*, majorment no tenint

comprovats directament aquests antecedents aquità-nics.³

En conclusió: d'un basco-aquitànic BELÇ-OSTO ('vall negrenca de boscúria', format amb l'ibero-aquitànic BELÇ- 'negre', com derivat amb el sufix toponímic *-OSTO-*, sense descartar la possibilitat que aquest sufix resultés, en alguna forma, del bc. *osto* 'fulla').

¹ La forma contracta *-bels-* també seria paleo-aquitànic: *Aber-belste* idol aquità (*Luchaire*, Recueil 14; Sarrieu), amb moltes inscripcions que se li consagren, sens dubte = basc *aker-beltz* 'boc negre'. Com a NL pirinenc, fóra raonable afegir-hi encara *Boussu*, agre. de Soulom (Lavedà), car tingué la mateixa inicial *Bols-* del nostre *Bolsost* de 1194, i està documentat *Bolz* c. 1060 i *Buzun* en algun altre doc., des de c. 870; car en aquest podríem reconèixer el bc. *-gune/une/juna-*, 'indret'. — ² Semblen derivar de SUBSTARE no sols l'it. *sosta* 'pausa, repòs, dilació', reto-rom. *Súosta*, *Sust* (que han passat a NLL de prades i 'jaces alpines': bastants a l'alta Engadina, i a les valls del Rin, sobretot les subselvanes: Planta-Schorta); però també hi ha bastants *Soust* i *Souste* en el Bearn, particularment a Ossau [*Lo Sost*, 1483], i *soust*, *assousta*, hi han estat apegats (Palay). — ³ La consagració a Zeus (dat. *Διὸς*) es troba en una inscr. mal localitzada (itàlica?, balcànica?: Holder III, 844), i la de Ciceró és Whatmough que la posa entre les dades gallo-romanes (*Dial. of Anc. Gaul*, I, 23, § 243).

Bossús (Canals) i *Bosuna* (Finestrat), V. *Bol-* àr.

BOT

Poble de la Terra Alta, d'un miler d'habitants, 5 k. al OSO. de Gandesa, al peu de la Serra de Pàndols i a uns 8 del límit amb al Matarranya. Seria més inequívoc, i avantatjós, escriure'l *Bòt*.

PRON. MOD.: *bòt*, a Caseres i al poble mateix, 1920; a diversos jobles veïns, de la Ribera, Terra Alta i Matarranya, 1936, 1955.

DOC. ANT. Ja fou reconquistat per R. Berenguer IV c. 1153, després de pendre Miravet, i aquest any va donar als Templers quasi tots els pobles d'aquella rodalia, des de Gandesa en avall, entre ells *Bot*, segons doc. d'agost 1153 (Morera, *GGC*, pp. 450, 476):

«... terminum de *Caselles* ['Caseres] et de *Buzot*, que sunt de termino de *Orta* ---» a. 1153 i així és com apareix imprès el text d'aquest doc. en *CoDoACA* IV, 209.21 (també *Bo. H. Ge. B. Ar.* II, 43); però Morera llegeix, del mateix any, i suposo en el mateix doc.: *Burot* (*Tarrag. Cri.* I, 430); 1224, afrontacions d'un lloc de la Terra Alta: «III: term. Gandee et Batee, IV term. de *Boo* et de *Nonasp*, V te. de *Flix*» (Font Rius, *C. d. p.*, p. 345.10); *Booth* 1279 (o fi S. XIII) CCandi, *Misc. H. Cat.* I, 209-210); referència a «La vila antiga de *Bot*» 1335 (*Llibre dels Priv.* d'Ulldecona, 139); *Boot* 1346 (*BABL* XI, 366); *Booth* 1366 (*BABL* XI, 367); *Boot* 1366 (*Bo. Hi. Ge. B. Ar.* II,